

ĆWICZENIE 5

MODEL CZUJNIKA ŚWIATŁOWODOWEGO DO POMIARU PRZEMIESZCZEŃ KĄTOWYCH

Plan ćwiczenia

1. Zapoznanie się budową stanowiska do pomiarów przemieszczeń kątowych (sposób zadawania przemieszczeń kątowych, światłowodowa głowica pomiarowa, układ nadawczo- odbiorczy).
2. Wyznaczenie zakresu pomiarowego i dokładności przemieszczeń kątowych.
3. Pomiar charakterystyki odbiciowej dla światłowodu odniesienia w głowicy światłowodowej.
4. Pomiar charakterystyk odbiciowych pary wskazanych światłowodów światłowodowej głowicy czujnikowej.
5. Dyskusja dokładności pomiaru przemieszczeń kątowych na podstawie uzyskanych wyników pomiarowych.

Zagadnienia do przygotowania

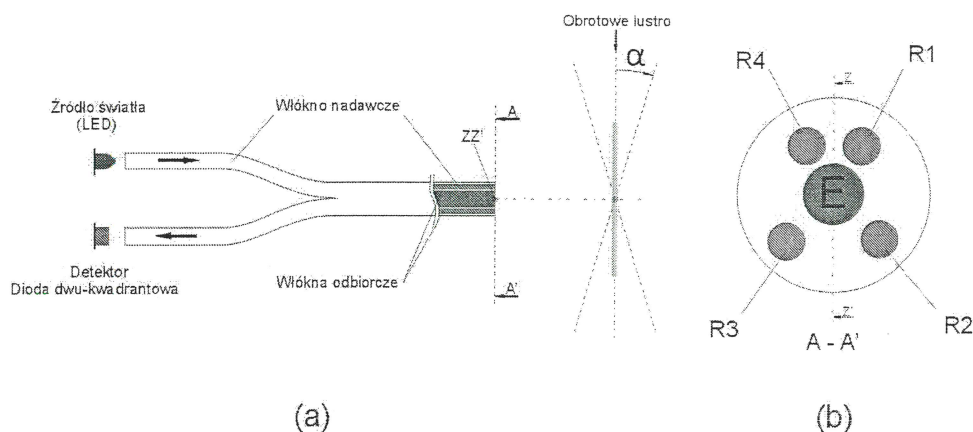
1. Klasyczne metody pomiaru przemieszczeń kątowych
2. Zasada działania światłowodowych czujników odbiciowych .
3. Przykłady technicznych zastosowań czujników odbiciowych (pomiary wybranych wielkości fizycznych).

Literatura:

1. Wykład
2. Midwinter   Światłowody telekomunikacyjne
3. Palais   Zarys telekomunikacji światłowodowej
4. Szustakowski   Elementy techniki światłowodowej
5. Z. Kaczmarek   Światłowodowe czujniki i przetworniki pomiarowe

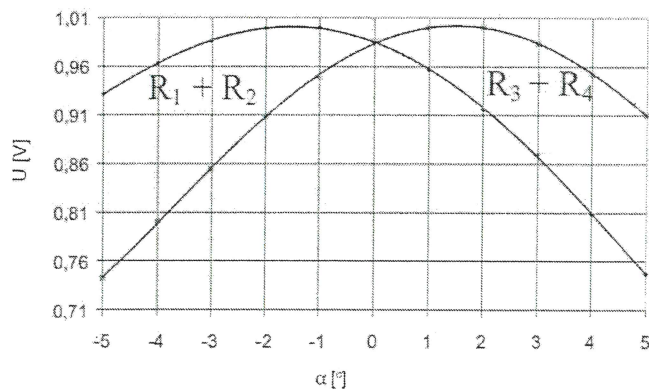
Zajęcia odbywają się w laboratorium 410, C-2

CZUJNIK ODBICIOWY DO POMIARU PRZEMIESZCZEŃ KĄTOWYCH

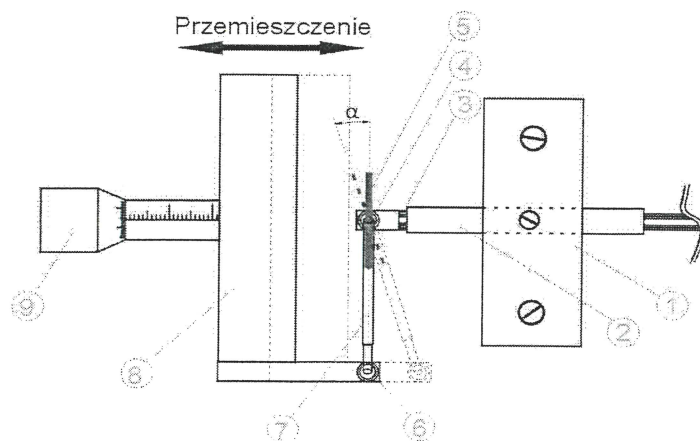
SCHEMAT UKŁADU POMIAROWEGO (A), STRUKTURA CZTEROWŁÓKNOWEJ
GŁOWICY POMIAROWEJ (B).

- oś obrotu zwierciadła leży w osi optycznej głowicy czujnikowej
- z przemieszczeniami kątowymi zwierciadła związane są zmiany odległości światłowodów od powierzchni odbijającej. Przy obrocie zwierciadła o kąt $+\alpha$ (w prawo) dla światłowodów 1 i 2 odległość maleje natomiast dla światłowodów 3 i 4 rośnie.
- na wykresach przedstawiono sumy sygnałów dla par światłowodów odpowiednio $R_1 + R_2$ i $R_3 + R_4$

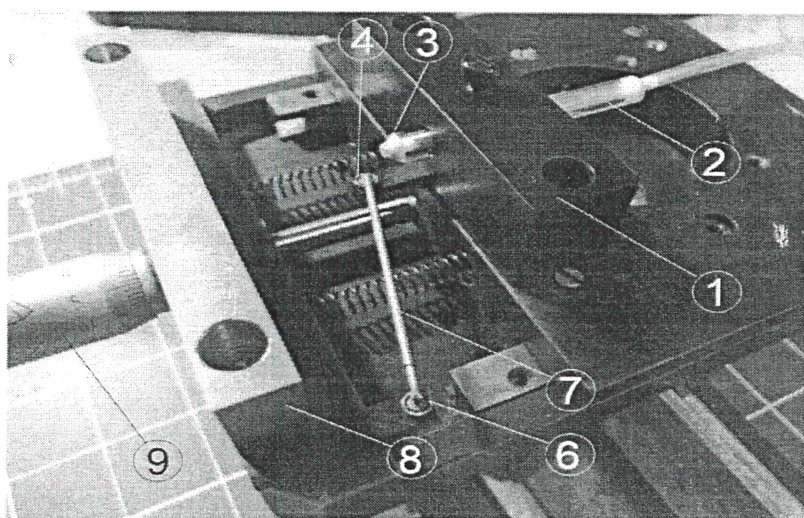

Charakterystyki przemieszczeń kątowych dla głowicy czterowłókowej.

LABORATORYJNE STANOWISKO DO POMIARU PRZEMIESZCZEŃ KĄTOWYCH

Schemat stanowiska laboratoryjnego

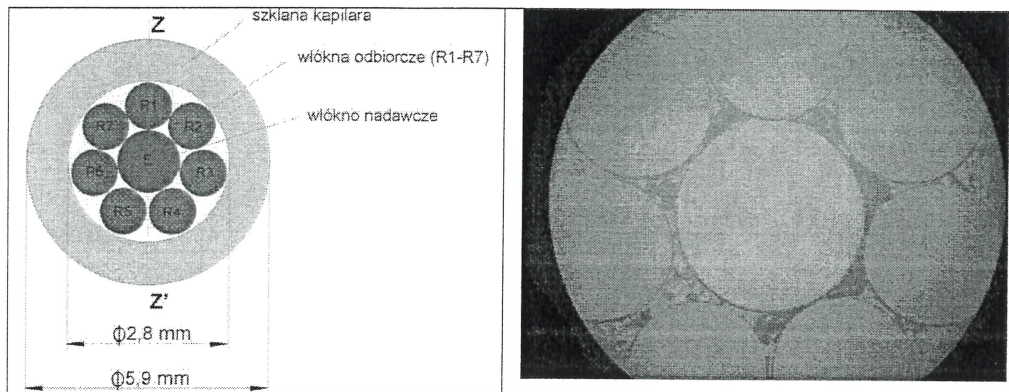

Zdjęcie części mechanicznej układu do pomiaru przemieszczeń kątowych

1. blok ruchomy przemieszczany przez obrót śruby mikrometrycznej
3. powierzchnia czołowa głowicy światłowodowej
4. łożysko odpowiedzialne za obrót zwierciadła
7. rozsuwane ramię
9. śruba mikrometryczna

MODEL LABORATORYJNEJ GŁOWICY POMIAROWEJ

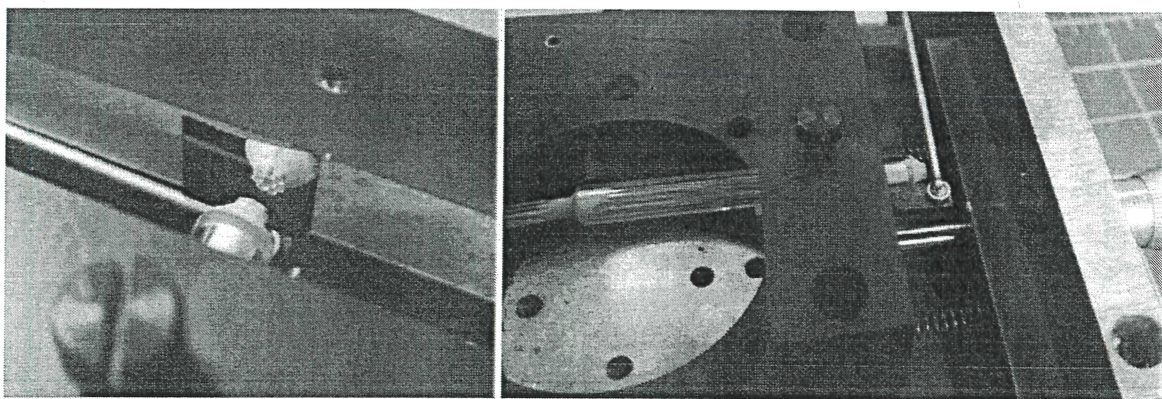

Struktura głowicy czujnikowej i jej obraz mikroskopowy

Głowica wykonana ze światłowodów polimerowych

- światłowodu nadawczego, umieszczonego centralnie $\Phi_{zw} = 1000 \mu\text{m}$
- siedmiu światłowodów odbiorczych $\Phi_{zw} = 750 \mu\text{m}$

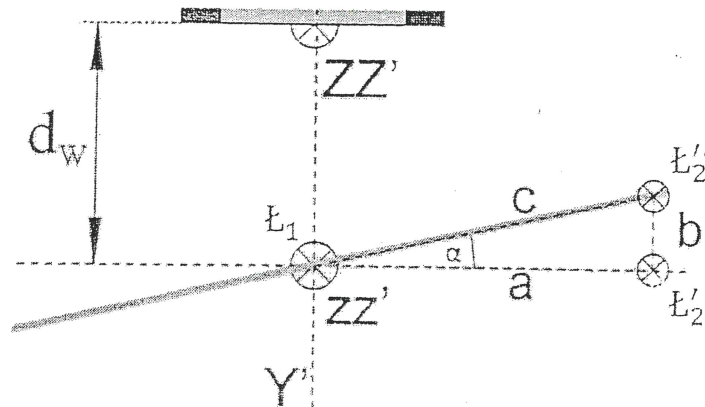
Dobre wypełnienie przekroju poprzecznego kapilary mocującej (średnica wewnętrzna 2,8 mm, długość $L=50\text{mm}$).

Głowica zamontowana na stanowisku pomiarowym.

1. **Położenie zerowe** oznacza równoległe usytuowanie zwierciadła i płaszczyzny czołowej głowicy czujnika (płaszczyzn czołowych światłowodów).
2. Odległości obu płaszczyzn względem siebie w tym położeniu odpowiada położeniu dla którego występuje **maximum sygnału dla głowicy wielowłkowej**.
3. Dla stanowiska laboratoryjnego z głowicą zawierającą światłowod nadawczy z PMMA o średnicy 1000 μm i światłowody odbiorcze o średnicy 750 μm odległość wynosi **$d_{\text{max}} = 1.14 \text{ mm}$** .

ANALIZA KĄTOWEGO ZAKRESU POMIAROWEGO GŁOWICY CZUJNIKOWEJ

L_1 – łożysko obrotowe (odpowiedzialne za obrót zwierciadła)

L_2 – łożysko, którego położenie zależne jest od przemieszczenia śruby mikrometrycznej

d_w – odległość głowicy pomiarowej od zwierciadła (dla tej odległości obserwujemy maksimum sygnału odbitego dla zerowego położenia zwierciadła względem głowicy czujnikowej $\alpha=0^\circ$)

- parametry konstrukcyjne stanowiska pomiarowego :

$a=46,94$ mm, dopuszczalne przemieszczenie $b= 10$ mm

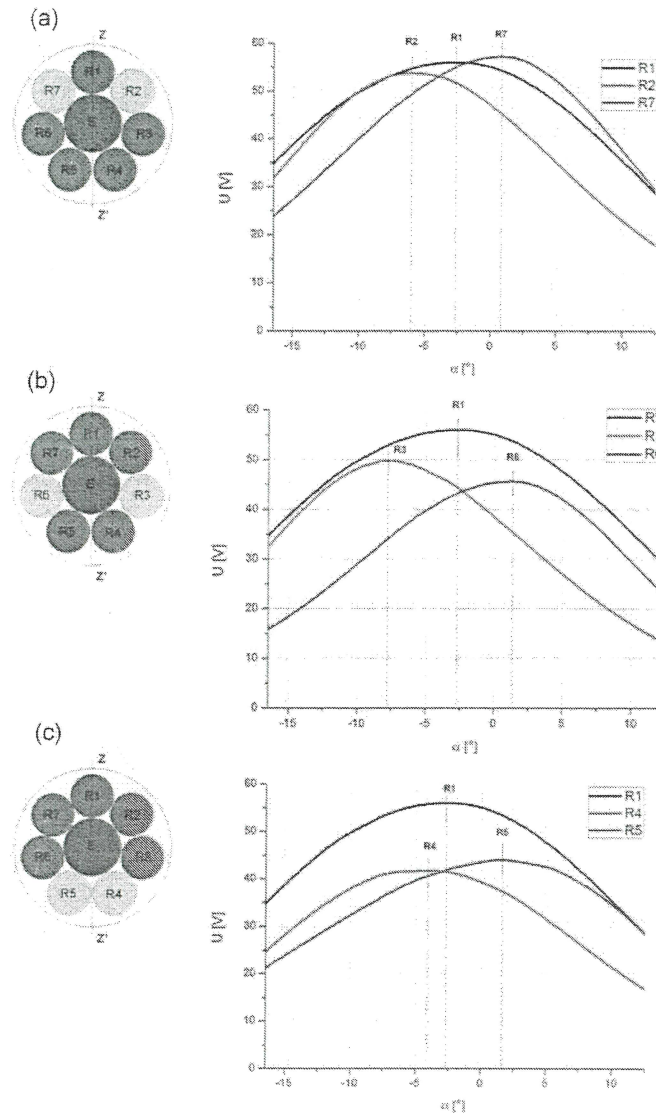
z twierdzenia Pitagorasa wyznaczono $c=47,99$ mm

i następnie $\sin \alpha = b/c = 0,208$ co oznacza $\alpha = 12,005^\circ$

- dla minimalnej nastawy śruby mikrometrycznej rzędu 0,01 mm minimalna wartość mierzonego kąta wynosi $0,012^\circ$

- ze względu na możliwości pomiarowe układu detekcyjnego (czułość miernika mocy) pomiary testowe wykonano dla przemieszczeń śruby mikrometrycznej równych 0,05 mm co odpowiada przemieszczeniu kątowemu $0,06^\circ$.

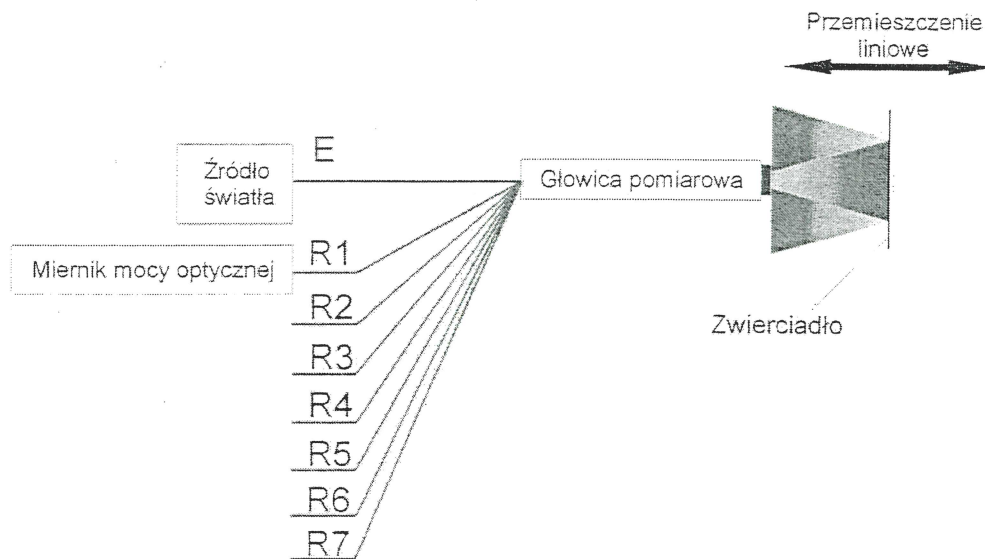
WYNIKI POMIAROWE DLA WYBRANYCH PAR WŁÓKIEN ODBIORCZYCH GŁOWICY LABORATORYJNEJ.

Asymetryczne przebiegi charakterystyk odbiciowych związane są z niedoskonałościami głowicy czujnikowej:

- **różne odległości** między światłowodem nadawczym a światłowodami odbiorczymi
- **niedoskonałościami powierzchniowymi** (to znaczy odstępstwami od płaskości i zarysowaniami na powierzchniach światłowodów)

SCHEMAT UKŁADU POMIAROWEGO

Schemat układu do pomiaru liniowej charakterystyki przetwarzania głowicy czujnikowej.

Źródło światła - dioda LED, długości fali 630 nm

Pomiar mocy optycznej - miarą sygnału optycznego był sygnał napięciowy na wyjściu z detektora

Kątową charakterystykę przetwarzania mierzono w analogiczny sposób, w układzie pozwalającym na realizację przemieszczeń kątowych zwierciadła.